

KROMANN REUMERT

REDEGØRELSE

– OM UNDERSØGELSE AF VISSE FORHOLD I EIK BANK DANMARK A/S

ÅRHUS, DEN 23. JUNI 2011

ADVOKAT CARSTEN FODE

KROMANN
REUMERT

REDEGØRELSE

- OM UNDERSØGELSE AF VISSE FORHOLD I EIK BANK DANMARK A/S

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	- 2 -
2.	KOMMISSORIUM.....	- 2 -
3.	UNDERSØGELSENS FORLØB.....	- 3 -
4.	PRIMÆRE KILDER	- 4 -
5.	FORBEHOLD	- 4 -
6.	RESUMÉ OG KONKLUSION	- 5 -

1. **INDLEDNING**

Efter at Eik Bank Danmark A/S (herefter "Banken") i september 2010 konstaterede ikke at kunne opfylde det af Finanstilsynet fastsatte solvenskrav, indgik Banken den 30. september 2010 aftale med Finansiell Stabilitet A/S om overdragelse af samtlige sine aktiver og passiver (bortset fra aktiekapital og efterstillet kapital) til Finansiell Stabilitet A/S' datterselskab Eik Bank Danmark 2010 A/S (der efterfølgende er fusioneret med Sparekassen Lolland A/S efter overdragelse af visse aktiviteter til Roskilde Bank A/S, nu FS Finans A/S).

Bestyrelsen for Eik Bank Danmark 2010 A/S har bedt mig om, på bestyrelsens vegne, at foretage en undersøgelse af visse nærmere angivne forhold i Banken og fremkomme med en redegørelse herfor.

Denne redegørelse er resultatet af min undersøgelse.

2. **KOMMISSORIUM**

Kommissoriet for min undersøgelse af Banken er fastlagt af bestyrelsen for Eik Bank Danmark 2010 A/S.

Bestyrelsen for Eik Bank Danmark 2010 A/S har ønsket at få klarlagt de væsentligste årsager til Bankens økonomiske sammenbrud, samt hvorvidt der findes at være begrundet mistanke om, at Bankens tidligere ledelse, revision eller nærtstående har begået ansvarspådragende og/eller strafbare handlinger i Banken.

Herudover angiver kommissoriet, at min undersøgelse skal omfatte en undersøgelse af:

1. om de i lov om finansiell virksomhed (herefter "FIL") §§ 70 og 71 omhandlede retningslinjer mv. har foreligget,
2. om de pågældende retningslinjer mv. har været fulgt
 - med hensyn til bevilling af større lån mv., og
 - i relation til engagementer omfattet af FIL § 78,
3. om koncerninterne transaktioner og transaktioner med nærtstående har været foretaget på markedsmæssige vilkår og i overensstemmelse med de i medfør af FIL § 181, stk. 1, fastsatte regler,
4. om Bankens ledelse har aflagt Bankens års- og delårsrapporter i overensstemmelse med FIL kap. 13 og de i medfør heraf fastsatte regler,

5. om Bankens interne og eksterne revision har udført revisionen af Banken i overensstemmelse med lovgivningen og de i medfør af FIL § 199, stk. 11, fastsatte bestemmelser.

Undersøgelsen er tilrettelagt således, at den er koncentreret om væsentlige forhold i perioden fra 1. januar 2005 til 30. september 2010.

3. **UNDERSØGELSENS FORLØB**

Bestyrelsen for Eik Bank Danmark 2010 A/S har godkendt ovennævnte kommissorium for undersøgelsen.

3.1 **Indsamling af materiale og oprettelse af elektronisk datarum**

Jeg har fra Eik Bank Danmark 2010 A/S modtaget det materiale, som jeg har anmodet om. Fremskaffelsen af materiale har imidlertid været kompliceret af, at Eik Bank Danmark 2010 A/S' detailaktiviteter (internetbankkunder og øvrige privatkunder) i 1. kvartal 2011 blev solgt til Sparekassen Lolland A/S, hvilket bl.a. indebærer, at Sparekassen Lolland A/S overtog 80 af Eik Bank Danmark 2010 A/S' medarbejdere. Salget af Eik Bank Danmark 2010 A/S' detailaktiviteter skete ved at Finansiell Stabilitet A/S solgte aktierne i Eik Bank Danmark 2010 A/S til Sparekassen Lolland A/S, efter at Eik Bank Danmark 2010 A/S havde overdraget visse aktiviteter til Roskilde Bank A/S (nu FS Finans A/S).

I februar 2011 blev der oprettet et elektronisk datarum. Det elektroniske datarum er løbende holdt ajour med daglige uploads af dokumenter.

Det elektroniske datarum omfatter pr. 31. maj 2011 ca. 9.300 sider.

3.2 **Tidligere direktørers mail-inboxes**

Bankens tidligere direktører Brian Toft, Jesper Clausen og Kim Sandberg har ultimo januar 2011 fået tilsendt orientering om, at Eik Bank Danmark 2010 A/S som dataansvarlig ville gennemgå de tidligere direktørers mail-inboxes i Banken.

Som led i min undersøgelse fik jeg ultimo februar 2011 adgang til de tidligere direktørers mail-inboxes.

De tidligere direktørers mail-inboxes omfatter 107.435 e-mails og 17.156 vedhæftede filer.

Min gennemgang af de tidligere direktørers mail-inboxes har fulgt databehandleraftalen og den interne instruks.

3.3 **Interviews**

3.3.1 I perioden fra den 12.-18. januar 2011 blev der afholdt en indledende interviewrunde.

Den indledende interviewrunde omfattede interviews af følgende personer:

- Dann Jacobsen, direktionsassistent
- Thomas Mogensen, kreditchef
- Erik Harding Madsen, erhvervschef
- Lars K. Thomsen, markets
- Poul Poulsen, privatkunder
- Klaus Sørensen, finans/økonomi
- Eva Hansen, produktionsmedarbejder erhverv
- Steffen Nygaard, pantebrevsinkasso

3.3.2 I anden omgang har jeg i perioden 15.-17. april 2011 interviewet følgende personer vedrørende Bankens udlånsengagementer:

- Thomas Mogensen, kreditchef
- René Lassen, erhvervskundechef
- Morten Faarborg, kreditmedarbejder
- Christoffer Jelstrup, tidligere kreditchef, kreditmedarbejder

3.3.3 Gennem hele undersøgelsesforløbet har jeg været i løbende kontakt med tidligere ledende medarbejdere i Bankens afdelinger for kredit, erhverv og pantebreve, som har stået til rådighed med henblik på at besvare konkrete spørgsmål.

3.3.4 Jeg har ikke interviewet medlemmer af Bankens bestyrelse og direktion samt Bankens interne og eksterne revision, som derfor ikke har haft lejlighed til at udtale sig.

4. **PRIMÆRE KILDER**

Redegørelsen bygger udelukkende på informationer indhentet gennem modtagne skriftlige kilder og gennemførte interviews.

I redegørelsen er der således alene gjort brug af primære kilder.

5. **FORBEHOLD**

Redegørelsens konklusioner bygger på de modtagne oplysninger.

Der tages forbehold for det tilfælde, at ikke alt relevant materiale vedrørende Banken er blevet gjort tilgængeligt for undersøgelsen.

Måtte der senere blive tilvejebragt yderligere materiale, vil dette kunne få indflydelse på de konklusioner, der træffes i redegørelsen.

Endelig tages der forbehold for redegørelsens konklusioner i anledning af, at medlemmer af Bankens bestyrelse og direktion samt Bankens interne og eksterne revision ikke har haft lejlighed til at udtale sig.

6. **RESUMÉ OG KONKLUSION**

6.1 **De væsentligste årsager til Bankens økonomiske sammenbrud**

Det er min vurdering, at Bankens høje risikoprofil inden for erhvervsmæssige udlån kombineret med en uforsvarlig organisation af Bankens virksomhed, specielt kreditororganisationen, manglende efterlevelse af retningslinjer mv. for Bankens virksomhed og utilstrækkelige kompetencer har været de væsentligste årsager til Bankens økonomiske sammenbrud.

Banken har haft en høj risikoprofil i sin udlånsvirksomhed med høj udlånsvækst, koncentration af "store engagementer", overeksponering i fast ejendom, herunder også i ejendomsprojekter, ringe karakter af sikkerheder, betydelig eksponering i udenlandske aktiviteter og påtagelse af betydelige kreditrisici mod betaling i "upsides". Hertil kommer utilstrækkelig opfølgning og kontrol med Bankens udlånsengagementer samt uforsvarlige forhold i Bankens pantebrevsafdeling.

Bankens høje risikoprofil inden for udlån stillede særlige krav til Bankens kreditororganisation.

Det er min vurdering, at Bankens bestyrelse ikke har sikret etableringen af en organisation, der på forsvarlig vis har kunnet håndtere de risici, der har været forbundet med Bankens virksomhed.

6.2 **Om de i FIL §§ 70 og 71 omhandlede retningslinjer mv. har foreligget**

De i FIL §§ 70 og 71 omhandlede retningslinjer mv. har foreligget.

Banken har fastlagt retningslinjer, politikker og forretningsgange som krævet i medfør af FIL §§ 70 og 71.

6.3 **Om de pågældende retningslinjer mv. har været fulgt med hensyn til bevilning af større lån mv. og i relation til engagementer omfattet af FIL § 78**

En gennemgang af udvalgte udlånsengagementer dokumenterer, at de pågældende retningslinjer mv. ikke har været fulgt ved Bankens kreditgivning og kreditopfølgning, herunder ved nedskrivninger af udlån.

Bankens kreditpolitik (jf. FIL § 71) har således i et betydeligt omfang været tilsidesat ved Bankens kreditgivning og kreditopfølgning. Det samme gælder Bankens forretningsgange (jf. FIL § 71) for kreditbevilling og kreditopfølgning/nedskrivninger.

Dette gælder også med hensyn til bevilling af større lån mv.

Det samme er tilfældet i Bankens pantebrevsafdeling, hvor der i et betydeligt omfang er blevet indkøbt pantebreve i strid med de fastlagte forretningsgange, instrukser og bevillinger.

6.4 **Om koncerninterne transaktioner og transaktioner med nærtstående har været foretaget på markedsmæssige vilkår og i overensstemmelse med de i medfør af FIL § 181, stk. 1, fastsatte regler**

Det er min vurdering, at Banken har gennemført en koncernintern transaktion, som ikke har været på markedsmæssige vilkår og i overensstemmelse med de i medfør af FIL § 181, stk. 1, fastsatte regler.

Det anbefales, at der træffes foranstaltninger med henblik på at ophæve den pågældende transaktion med den konsekvens, at de udvekslede ydelser tilbageleveres, alternativt, at der rettes et erstatningskrav mod de ansvarlige ledelsesmedlemmer.

6.5 **Om Bankens ledelse har aflagt Bankens års- og delårsrapporter i overensstemmelse med FIL kap. 13 og de i medfør heraf fastsatte regler**

6.5.1 Ledelsesberetningerne i årsrapporterne for 2005, 2006, 2007, 2008 og 2009 har ikke indeholdt en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler.

6.5.2 En korrekt opgørelse af Bankens behov for nedskrivninger af udlån er bestemmende for, hvorvidt Bankens regnskaber er retvisende.

Et udlånsengagement skal nedskrives når der er indtruffet objektiv indikation for værdiforringelse ("OIV") og den eller de pågældende begivenheder har en virkning på størrelsen af de forventede fremtidige betalinger fra udlånet. Nedskrivningens størrelse svarer til forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger fra udlånet.

I henhold til regnskabsbekendtgørelsen § 52, stk. 2, anses OIV at være indtruffet i følgende tilfælde.

1. Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder.
2. Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter.

3. Virksomheden har ydet låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville have været overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder.
4. Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller bliver underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

Det er min vurdering, at Bankens ledelse i betydeligt omfang har undladt at foretage nedskrivning, selv om der forelå OIV og nedskrivningsbehov.

De manglende nedskrivninger refererer især til tre sagskategorier.

- 1) Sager med "oprullede" renter, hvorved det forstås, at låntager får bevilget en forhøjelse af sit engagement til betaling af renter på engagementet. Renterne tillægges herefter hovedstolen.

I de tilfælde hvor denne engagementsændring skyldes låntagers manglende evne til at betale renter ved forfaldstid, og derfor ikke ville have været overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder, er der tale om et forhold, som falder ind under definitionen af OIV. Banken har i et betydeligt antal tilfælde undladt at konstatere OIV, idet Banken efter engagementsforhøjelsen har anset engagementet som overholdt.

Sager med "oprullede" renter var meget omfattende. Af Bankens 30 største engagementer pr. 30. juni 2010 var der bevilget "oprulning" af renter i 24 engagementer med en samlet saldo på ca. 2,8 mia. kr., svarende til ca. 60 % af Bankens samlede udlån til erhverv.

- 2) "Rekonstruktionssager", hvorved der forstås nødlidende engagementer, hvor Banken som følge af kundens betydelige økonomiske vanskeligheder medvirker i en økonomisk rekonstruktion og herefter anser engagementet for genoprettet, så der ikke foreligger OIV.

I de tilfælde hvor den gennemførte rekonstruktion ikke tilfører engagementet midler, og hvor Bankens risiko derfor er uændret, vil rekonstruktionen som sådan ikke påvirke bedømmelsen af, om OIV er indtruffet.

- 3) "Placeringsager", hvorved forstås nødlidende engagementer, der som følge af kundens betydelige økonomiske vanskeligheder flyttes fra den nødlidende låntager og placeres hos en anden eksisterende eller ny kunde i et såkaldt SPV ("Special Purpose Vehicle"). Et SPV er typisk et ApS med en minimumskapital på 125.000 kr., og hvor ejeren af SPV'et ikke påtager sig nogen hæftelse for lånets tilbagebetaling. Den nødvendige kapital ydes således af Banken på "non recourse" vilkår.

Efter en sådan omplacering af engagementet har Banken i flere tilfælde anset engagementet som et nyt engagement og har derfor ikke været af den opfattelse, at der forelå OIV.

Det forhold, at Banken griber ind i et nødlidende engagement med henblik på at begrænse Bankens tab, kan ofte være forretningsmæssigt velbegrundet, men dette må ikke sammenblandes med bedømmelsen af, om der foreligger OIV og nedskrivningsbehov.

Er det konstateret, at der er indtruffet OIV på et engagement, skal Banken forholde sig som foreskrevet og beregne nedskrivningsbehovet efter de gældende regler. Fører beregningen af nedskrivningsbehovet til, at der skal foretages en nedskrivning, skal denne foretages for at sikre, at Bankens regnskab er retvisende. Dette gælder uanset, om Banken er af den opfattelse, at de iværksatte tiltag på sigt vil føre til et bedre resultat, end beregningen af nedskrivningsbehovet måtte vise. Såfremt Bankens tiltag bærer frugt, vil det medføre, at foretagne nedskrivninger kan tilbageføres, når engagementet igen skal vurderes.

Bankens ledelse har ikke anvendt ovennævnte fortolkning af retsgrundlaget for nedskrivninger af udlån.

Det kan konstateres, at den fortolkning af retsgrundlaget for nedskrivninger af udlån, som er anvendt af Bankens ledelse, og som er accepteret af den interne og eksterne revision, er den væsentligste årsag til, at Banken ikke har konstateret OIV i et betydeligt antal engagementer, hvor dette burde have været konstateret, og at Banken i adskillige tilfælde har konstateret OIV på et for sent tidspunkt. Dette har haft den konsekvens, at Banken ikke har foretaget de krævede nedskrivninger og/eller afsat den tilstrækkelige kapital (solvensbelastning) og uberettiget har indtægtsført renter på disse engagementer.

Den beskrevne praksis har medført, at Bankens halvårsregnskab for 2009, årsregnskab for 2009, 1. kvartalsregnskab for 2010 og halvårsregnskab for 2010 ikke har givet et retvisende billede af Bankens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat.

Jeg finder derfor ikke, at ledelsen har aflagt de nævnte års- og delårsrapporter i overensstemmelse med FIL kap. 13 og de i medfør heraf fastsatte regler.

6.6 **Om Bankens interne og eksterne revision har udført revisionen af Banken i overensstemmelse med lovgivningen og de i medfør af FIL § 199, stk. 11, fastsatte bestemmelser**

6.6.1 Intern revision

Det er min vurdering, at Bankens interne revision, ikke har udført revisionen af Banken i overensstemmelse med lovgivningen og de i medfør af FIL § 199, stk. 11, fastsatte bestemmelser.

Den interne revisions revisionschef burde have taget forbehold i sin erklæring om gennemgang (review) på Bankens halvårsregnskab for 2009 og revisionspåtegning på Bankens årsregnskab for 2009.

Hertil kommer, at den interne revisions revisionschef utilstrækkeligt eller mangelfuldt har udført pligten til i revisionsprotokollen at underrette Bankens ledelse og Finanstilsynet om væsentlige svagheder, mangler, fejl, risici og lignende forhold i Banken.

Endelig har den interne revisions revisionschef undladt at tage forbehold i de tilfælde, hvor ledelsesberetningen ikke har indeholdt en retvisende redegørelse, og ledelsesberetningen har været omfattet af revisionen.

6.6.2 Ekstern revision

6.6.2.1 Det er min vurdering, at statsautoriseret revisor Hans Laksá (Nota Revision) ikke har udført revisionen af Banken i overensstemmelse med lovgivningen og de i medfør af FIL § 199, stk. 11, fastsatte bestemmelser.

Statsautoriseret revisor Hans Laksá (Nota Revision) har efter min vurdering handlet i strid med god revisorskik ved at have afgivet revisionspåtegning på Bankens årsregnskab for 2009 og erklæring om gennemgang (review) på Bankens 1. kvartalsregnskab 2010 uden at tage forbehold.

Hertil kommer, at statsautoriseret revisor Hans Laksá - i strid med god revisorskik - utilstrækkeligt eller mangelfuldt har udført pligten til i revisionsprotokollen at underrette Bankens ledelse og Finanstilsynet om væsentlige svagheder, mangler, fejl, risici og lignende forhold i Banken.

Endelig har statsautoriseret revisor Hans Laksá undladt at tage forbehold i de tilfælde, hvor ledelsesberetningen ikke har indeholdt en retvisende redegørelse, og ledelsesberetningen har været omfattet af revisionen.

6.6.2.2 Det er min vurdering, at de statsautoriserede revisorer Jens Ringbæk og Anders O. Gjelstrup (Deloitte, statsautoriseret revisionsaktieselskab) ikke har udført deres pligter

i overensstemmelse med lovgivningen og de i medfør af FIL § 199, stk. 11, fastsatte bestemmelser.

De statsautoriserede revisorer Jens Ringbæk og Anders O. Gjelstrup (Deloitte, statsautoriseret revisionsaktieselskab) har efter min vurdering handlet i strid med god revisorskik ved at have afgivet erklæring om gennemgang (review) på Bankens 1. kvartalsregnskab 2010 uden at tage forbehold.

6.7 **Ansvar**

6.7.1 Indledning og forbehold

Min undersøgelse af Banken har omfattet en vurdering af, hvorvidt der findes at være begrundet mistanke om, at Bankens tidligere ledelse, revision eller nærtstående har begået ansvarspådragende og/eller strafbare handlinger i Banken.

Jeg har konstateret forhold, som, jeg vurderer, kan danne grundlag for et eventuelt erstatningsansvar, hvorfor det anbefales at gøre erstatningskrav gældende.

Hvor det anbefales, at der gøres et erstatningskrav gældende, er det forudsat, at samtlige erstatningsansvarsbetingelser er opfyldt, uden at dette specifikt nævnes.

Der er ikke foretaget en opgørelse af de enkelte tabs størrelse.

Der er ikke taget stilling til en eventuel nedsættelse af erstatningen, jf. aktieselskabslovens § 143, stk. 1, og selskabslovens § 363, stk. 1 (bestyrelse, direktion og ekstern revision), og erstatningsansvarslovens § 23 (intern revision) samt den almindelige lempelsesregel i erstatningsansvarslovens § 24.

Der er ej heller taget stilling til, om visse erstatningskrav måtte være forældede.

6.7.2 Erstatningsansvar for Bankens tidligere ledelse

Bankens tidligere ledelse har jeg defineret som omfattende Bankens bestyrelse og direktion, men ikke medlemmerne af ledelsesgruppen.

Jeg har derfor ikke vurderet, om medlemmerne af ledelsesgruppen har begået ansvarspådragende handlinger.

6.7.2.1 Generelt om Bankens tidligere ledelses pligter og ansvar

Retsgrundlaget for Bankens tidligere ledelses pligter og ansvar er den tidligere gældende aktieselskabslov og selskabsloven, der suppleres af FIL.

Aktieselskabsloven fastlægger i § 54 bestyrelsens og direktionens pligter og ansvar.

I aktieselskabslovens § 54, stk. 2 og 3, er den generelle arbejdsdeling mellem bestyrelsen og direktionen beskrevet.

Bestemmelserne i den tidligere gældende aktieselskabslov § 54 er videreført og præciseret i selskabslovens § 115 (bestyrelsen) og §§ 117, stk. 1, og 118 (direktionen).

Arbejdsdelingen mellem bestyrelsen og direktionen er præciseret i direktionsinstruksen, jf. FIL § 70.

FIL § 71 indeholder en række yderligere krav til sikring af en forsvarlig ledelse og indretning af Bankens virksomhed.

Bestyrelsens og direktionens erstatningsansvar skal vurderes på baggrund af dansk rets culpanorm.

Bestyrelsesmedlemmer og direktører, der *"under udførelsen af deres hverv, forsætligt eller uagtsomt har tilføjet"* Banken skade, kan ifalde et erstatningsansvar, jf. aktieselskabslovens § 140 og selskabslovens § 361, stk. 1.

Dette skal forstås i overensstemmelse med den selskabsretlige praksis og litteratur, hvorefter ansvaret alene påhviler de bestyrelsesmedlemmer og direktører, der har handlet uforsvarligt.

Bestyrelsesmedlemmer og direktører kan pålægges et erstatningsansvar over for Banken, såfremt der foreligger årsagsforbindelse mellem den erstatningsansvarspådragende adfærd og det tab, som Banken har lidt. Tabet skal være en påregnelig følge af den erstatningsansvarspådragende adfærd.

6.7.2.2 Særligt om erstatningsansvaret for Bankens tidligere ledelse

6.7.2.2.1 Typer af erstatningsansvar

Afhængende af den tidligere ledelses adfærd kan et erstatningsansvar omfatte følgende tre forskellige situationer:

- 1) Erstatningsansvar for Bankens økonomiske sammenbrud.
- 2) Erstatningsansvar for fortsættelse af Bankens virksomhed efter det tidspunkt hvor Banken ikke kunne opfylde solvenskravet i FIL og det af Banken fastsatte individuelle solvensbehov.
- 3) Erstatningsansvar for konkret uforsvarlige handlinger/unladelser.

Der er forskel på de tre erstatningsansvarssituationer, både for så vidt angår grundlaget for ansvaret og tabsopgørelsen.

Et erstatningsansvar for Bankens økonomiske sammenbrud (1) er et generelt erstatningsansvar og vil principielt omfatte Bankens samlede tab i anledning af det økonomiske sammenbrud, jf. afsnit 6.7.2.2.2.

Et erstatningsansvar for at have fortsat Bankens virksomhed efter det tidspunkt hvor Banken ikke kunne opfylde solvenskravet i FIL og det af Banken fastsatte individuelle solvensbehov (2) har ligeledes karakter af at være et generelt erstatningsansvar, men for en kortere periode, idet erstatningsansvaret kun vil omfatte det tab, Banken har lidt som følge af fortsættelsen af Bankens virksomhed efter det nævnte tidspunkt, jf. afsnit 6.7.2.2.3.

Et erstatningsansvar for konkret uforsvarlige handlinger/undladelser (3) vil omfatte det tab, Banken har lidt som følge af disse konkrete forhold, jf. afsnit 6.7.2.2.4.

6.7.2.2.2 Erstatningsansvar for Bankens økonomiske sammenbrud

Et erstatningsansvar for Bankens økonomiske sammenbrud kan baseres på Bankens høje risikoprofil kombineret med en uforsvarlig organisation, manglende efterlevelse af retningslinjer mv. for Bankens virksomhed og utilstrækkelige kompetencer.

Banken har haft en høj risikoprofil i sin udlånsvirksomhed, med høj udlånsvækst, koncentration af "store engagementer", ringe karakter af sikkerheder, overeksponering i fast ejendom, herunder også i ejendomsprojekter, betydelig eksponering i udenlandske aktiviteter og påtagelse af betydelige kreditrisici mod betaling i "upsides". Hertil kommer utilstrækkelig opfølgning og kontrol med Bankens udlånsengagementer samt de uforsvarlige forhold i Bankens pantebrevsafdeling.

Finanstilsynet har løbende advaret Bankens tidligere ledelse om risiciene forbundet med Bankens høje risikoprofil inden for udlån.

Bankens høje risikoprofil inden for udlån stiller særlige krav til Bankens kreditorganisation.

Det er min vurdering, at Bankens bestyrelse ikke har sikret etableringen af en organisation, der på forsvarlig vis har kunnet håndtere de risici, der har været forbundet med Bankens virksomhed.

Det er min vurdering, at Bankens høje risikoprofil inden for udlån kombineret med den uforsvarlige organisation, specielt kreditorganisationen, har været den væsentligste årsag til Bankens økonomiske sammenbrud.

De erstatningsansvarlige ledelsesmedlemmer er de personer, der har medvirket til at fastlægge og fastholde en høj risikoprofil for Bankens virksomhed uden samtidig at sikre, at der i Banken var etableret en forsvarlig organisation.

Det er Bankens bestyrelse, der fastlægger Bankens risikoprofil, og det påhviler samtidig Bankens bestyrelse at sikre etableringen af en forsvarlig organisation.

Det er min vurdering, at Bankens bestyrelse har fastlagt og fastholdt en høj risikoprofil for Bankens virksomhed uden samtidig at sikre etableringen af en forsvarlig organisation.

Bankens direktion har i varetagelsen af den daglige ledelse af Banken, herunder indstilling af udlånsengagementer til bestyrelsens bevilling og manglende styring af de med udlånsengagementerne forbundne risici, medvirket til at fastholde den af Bankens bestyrelse fastlagte høje risikoprofil for Bankens udlån. Dette til trods for at Bankens direktion burde have indset, at Bankens organisation, herunder den utilstrækkelige funktionsadskillelse i kreditorganisationen mellem såvel direktionen og kredit- og erhvervsafdelingen som mellem kreditafdelingen og erhvervsafdelingen, gjorde Bankens virksomhed uforsvarlig.

Tabet skal principielt opgøres til Bankens samlede tab i anledning af det økonomiske sammenbrud, dog fratrukket tab, som ville have været uundgåelige selv i en forsvarlig drevet bank.

Bankens samlede nedskrivninger af udlån er efter Bankens økonomiske sammenbrud opgjort til 2,5 mia. kr.

6.7.2.2.3 Erstatningsansvar for fortsættelse af Bankens virksomhed efter det tidspunkt, hvor Banken ikke længere opfyldte solvenskravet i FIL og det af Banken fastsatte individuelle solvensbehov

Det påhviler Bankens direktion og bestyrelse at følge Bankens økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt i forhold til Bankens drift.

Den tidligere gældende aktieselskabslovs § 54, stk. 3, og selskabslovens §§ 115 (bestyrelsen) og 118, stk. 2 (direktionen), suppleres af reglerne i FIL, herunder § 124, stk. 1 (om tilstrækkelig basiskapital). Ligeledes indeholder direktionsinstruksen (jf. FIL § 70) bestemmelser om direktionens løbende rapportering til bestyrelsen om Bankens kapitalberedskab, solvensprocent og likviditetssituation samt forventninger til den fremtidige udvikling i disse forhold.

Bankens tidligere ledelse havde pligt til at erkende Bankens økonomiske situation og drage de fornødne konsekvenser heraf. Fortsættelse af Bankens virksomhed på et tidspunkt, hvor det burde stå Bankens ledelse klart, at Banken ikke kunne opfylde solvenskravet i FIL og det af Banken fastsatte individuelle solvensbehov, er ansvarspådragende for ledelsen.

Det er Bankens ledelse, der aflægger Bankens års- og delårsregnskaber og er ansvarlig for, at disse er retvisende.

Det er min vurdering, at Bankens halvårsregnskab for 2009 ikke var retvisende, idet Banken pr. 30. juni 2009 skulle have foretaget mernedskrivninger af udlån for minimum 800 mio. kr., hvilket ville have resulteret i, at Banken ikke kunne opfylde solvenskravet og det af Banken fastsatte individuelle solvensbehov. Af FIL § 75, stk. 3, følger, at Bankens ledelse straks skulle have meddelt dette til Finanstilsynet. Herefter ville der - medmindre Bankens kapital kunne have været reableret - have været iværksat en afvikling af Banken i henhold til lov om finansiel stabilitet.

Det er min vurdering, at det burde have stået Bankens tidligere ledelse klart, at en fortsættelse af Bankens virksomhed efter den 30. juni 2009 var drift af en bank, der ikke opfyldte solvenskravet i FIL, og at en fortsættelse af virksomheden måtte antages at kunne føre til yderligere tab for Banken og Bankens kreditorer.

Det er min vurdering, at ledelsen burde have erkendt Bankens økonomiske situation pr. 30. juni 2009 og draget de nødvendige konsekvenser heraf.

Tabet skal opgøres som det tab, Banken har lidt som følge af fortsættelsen af Bankens virksomhed efter den 30. juni 2009.

6.7.2.2.4 Erstatningsansvar for konkret uforsvarlige handlinger/undladelser

Et erstatningsansvar vil endeligt kunne bero på konkret uforsvarlige handlinger/undladelser på enkeltsagsniveau.

Udlånsengagementer

Det er min vurdering, at Bankens bevilling af og/eller opfølgning på udlånsengagementer i flere tilfælde har været uforsvarlig. Det anbefales, at der gøres et erstatningsansvar gældende over for de personer, der har medvirket til at bevilge det konkrete udlånsengagement eller undladt at foretage henholdsvis sikre den nødvendige opfølgning på bevilgede udlånsengagementer.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at opgøre tabets endelige størrelse. Dette skyldes bl.a., at en række af Bankens udlånsengagementer ikke er endeligt afviklede.

Skønsmæssigt anslås Bankens tab at udgøre minimum 500 mio. kr.

Pantebrevsafdelingen

Det er min vurdering, at Bankens indkøb af pantebreve i betydeligt omfang har været uforsvarligt. Det anbefales, at der gøres et erstatningsansvar gældende over for de personer, der har medvirket til at beslutte disse konkrete handlinger og/eller undladelser.

For så vidt angår Bankens pantebrevsafdeling havde Banken på tidspunktet for Bankens økonomiske sammenbrud realiseret et tab på ca. 145 mio. kr. Det forventes, at Banken vil lide et yderligere tab på ca. 100 mio. kr.

Tabet i Bankens pantebrevsafdeling forventes således at kunne opgøres til samlet ca. 245 mio. kr.

6.7.3 De erstatningsansvarlige ledelsesmedlemmer

Det er på baggrund af det ovenfor anførte min anbefaling, at der gøres et erstatningsansvar gældende over for følgende medlemmer af Bankens bestyrelse og direktion:

- Marner Jacobsen (bestyrelsesmedlem siden september 2001, bestyrelsesformand i perioden 31. januar 2005-18. oktober 2010)
- Henrik Ørsted (bestyrelsesmedlem siden februar 2001, næstformand for bestyrelsen i perioden 31. januar 2005-18. oktober 2010)
- Knud Strange (bestyrelsesmedlem i perioden 7. februar 2001-16. marts 2009)
- Benny Hofmann (bestyrelsesmedlem siden 16. marts 2009)
- Jette Aakerhjelm Christensen (medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem siden 16. marts 2009)
- Torben Vogelius Andersen (medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem siden 16. marts 2009)
- Brian Toft (direktør i perioden 7. februar 2001-1. januar 2009)
- Jesper Clausen (direktør i perioden 1. oktober 2006-30. september 2010)
- Kim Sandberg (direktør i perioden 1. september 2008-18. oktober 2010)

6.7.4 Erstatningsansvar for Bankens interne og eksterne revision

6.7.4.1 Intern revision

Banken hæfter i medfør af principalansvaret i Danske Lov 3-19-2 for den interne revisions revisionschef, og Banken vil alene kunne rette et erstatningskrav mod den interne revisions revisionschef i det omfang, dette "*findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, arbejdstagerens stilling og omstændighederne i øvrigt*", jf. erstatningsansvarslovens § 23, stk. 3, jf. stk. 1. Hertil kommer muligheden for nedsættelse/bortfald af den interne revisions revisionschefs eventuelle erstatningsansvar under hensyn til samme omstændigheder og Bankens (skadelidtes) interesse, jf. erstatningsansvarslovens § 23, stk. 2, 1. pkt.

Som følge af de særlige regler i erstatningsansvarsloven § 23 anbefales det at der ikke rejses erstatningssag mod den interne revisions revisionschef.

6.7.4.2 Ekstern revision

6.7.4.2.1 Statsautoriseret revisor Hans Laksá (Nota Revision), der var ekstern revisor for Banken har efter min vurdering handlet i strid med sine pligter ved - i strid med god revisorskik - at have afgivet revisionspåtegning på Bankens årsregnskab for 2009 og erklæring om gennemgang (review) på Bankens 1. kvartalsregnskab 2010 uden at tage forbehold og ved ikke straks efter afslutningen af sin revision henholdsvis gennemgang (review) at have meddelt Finanstilsynet, at Banken ikke opfyldte solvenskravet i FIL § 124.

Statsautoriseret revisor Hans Laksá har endvidere handlet i strid med sine pligter ved - i strid med god revisorskik - utilstrækkeligt eller mangelfuldt at have udført pligten til i revisionsprotokollen at underrette Bankens ledelse og Finanstilsynet om væsentlige svagheder, mangler, fejl, risici og lignende forhold i Banken.

6.7.4.2.2 Statsautoriserede revisorer Jens Ringbæk og Anders O. Gjelstrup (Deloitte, statsautoriseret revisionsaktieselskab), der var eksterne revisorer for Banken i perioden fra den 19. april 2010 til Bankens økonomiske sammenbrud, har efter min vurdering handlet i strid med deres pligter ved - i strid med god revisorskik - at have afgivet erklæring om gennemgang (review) på Bankens 1. kvartalsregnskab 2010 uden at tage forbehold, og ved ikke straks efter afslutningen af gennemgangen (review) at have meddelt Finanstilsynet, at Banken ikke opfyldte solvenskravet i FIL § 124.

6.7.4.2.3 Det anbefales derfor, at der gøres et erstatningsansvar gældende for de statsautoriserede revisorer Hans Laksá, Jens Ringbæk og Anders O. Gjelstrup og de to revisionselskaber, Nota Revision og Deloitte statsautoriseret revisionsaktieselskab, for den del af Bankens tab, som er forårsaget af de pågældendes tilsidesættelse af deres pligter.

6.7.5 Fordeling af erstatningsansvaret mellem bestyrelsesmedlemmer, direktører, eksterne revisorer og intern revision

I det omfang både bestyrelsesmedlemmer, direktører, eksterne revisorer og intern revisions revisionschef er erstatningsansvarlige for samme tab, hæfter bestyrelsesmedlemmerne, direktørerne, de eksterne revisorer (sammen med revisionselskaberne) og den interne revisions revisionschef solidarisk, jf. aktieselskabslovens § 143, stk. 2, 1. pkt., og selskabslovens § 363, stk. 2, 1. pkt. (for ledelsen og de eksterne revisorer).

Den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden foretages efter, hvad der under hensyn til ansvarets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt, jf. erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1.

Det er ikke muligt at vurdere, hvorledes et eventuelt erstatningsansvar bør fordeles i det indbyrdes forhold mellem bestyrelsesmedlemmerne, direktørerne, de eksterne revisorer og den interne revisions revisionschef.

6.7.6 Disciplinæransvar for Bankens eksterne revision

Det er alene ekstern revision, der i henhold til revisorloven kan ifalde et disciplinært ansvar.

Statsautoriseret revisor Hans Laksá (Nota Revision) og statsautoriserede revisorer Jens Ringbæk og Anders O. Gjelstrup (Deloitte, statsautoriseret revisionsaktieselskab) har efter min vurdering handlet i strid med god revisorskik.

Det anbefales derfor, at de statsautoriserede revisorer Hans Laksá, Jens Ringbæk og Anders O. Gjelstrup indbringes for Revisornævnet.

6.7.7 Strafansvar

I dette afsnit opregnes en række forhold, som jeg vurderer som overtrædelser af den tidligere gældende aktieselskabslov, selskabsloven og FIL (og bekendtgørelser udstedt med hjemmel i FIL).

6.7.7.1 Overtrædelser af aktieselskabslovens § 54 og selskabslovens §§ 115, 117, stk. 1, og 118

Bestyrelsens og direktionens overtrædelser af aktieselskabslovens § 54, kan straffes med bøde, jf. den tidligere gældende aktieselskabslovs § 161, stk. 1.

Den tidligere gældende aktieselskabslovs § 54 er videreført og præciseret i selskabslovens § 115 (bestyrelsen) og §§ 117, stk. 1, og 118 (direktionen). Også overtrædelser af disse bestemmelser kan straffes med bøde, jf. selskabslovens § 367, stk. 1.

Der henvises særligt til afsnit 6.7.2 ovenfor.

6.7.7.2 Overtrædelser af FIL (og bekendtgørelser udstedt med hjemmel i FIL)

6.7.7.2.1 § 145, stk. 1

Banken har ved flere lejligheder overskredet 25 %-engagementsgrænsen i FIL § 145, stk. 1, hvilket kan straffes med bøde, jf. FIL § 373, stk. 1.

6.7.7.2.2 § 181, stk. 1 (bekendtgørelse om koncerninterne transaktioner)

Banken har foretaget en koncernintern transaktion i strid med bekendtgørelsen om koncerninterne transaktioner, hvilket kan straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 7.

6.7.7.2.3 § 186, stk. 1, og regnskabsbekendtgørelsen

Ledelsesberetningerne i årsrapporterne for 2005, 2006, 2007, 2008 og 2009 har ikke indeholdt en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler.

Bankens halvårsregnskab for 2009, årsregnskab for 2009, 1. kvartalsregnskab for 2010 og halvårsregnskab for 2010 har ikke givet et retvisende billede af Bankens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat.

Bankens ledelse har derfor ikke overholdt sine forpligtelser i henhold til FIL § 186, stk. 1, hvilket kan straffes med bøde, jf. FIL § 373, stk. 2.

Hertil kommer, at Bankens ledelse ikke har iagttaget regnskabsbekendtgørelsens bestemmelser, særligt om nedskrivninger af udlån. Forsætlige og groft uagtsomme overtrædelser af regnskabsbekendtgørelsen kan straffes med bøde, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 149.

6.7.7.2.4 FIL § 200 og revisionsbekendtgørelsens § 21

Bankens interne og eksterne revision har ikke iagttaget pligten til straks at meddele Finanstilsynet oplysninger om forhold, der var af afgørende betydning for Bankens fortsatte aktivitet, jf. FIL § 200. Manglende iagttagelse af indberetningspligten kan straffes med bøde, jf. FIL § 373, stk. 1.

Hertil kommer, at Bankens interne og eksterne revision ikke har iagttaget revisionsbekendtgørelsens § 21 om indberetning til Finanstilsynet, når det af revisor må formodes, at Banken ikke opfylder, eller inden for en overskuelig fremtid ikke vil kunne opfylde, kravene til solvens (jf. FIL § 124), hvilket kan straffes med bøde, jf. revisionsbekendtgørelsens § 38, stk. 1.

-oOo-

Århus, den 23. juni 2011

Kromann Reumert

Carsten Fode

RELEVANTE LOVBESTEMMELSER

LBKG 2010-04-29 nr. 467 - Lov om finansiel virksomhed

§ 70. Bestyrelsen for en finansiel virksomhed skal for den finansielle virksomheds væsentligste aktivitetsområder udfærdige skriftlige retningslinjer, hvori arbejdsdelingen mellem bestyrelse og direktion fastlægges.

§ 71. En finansiel virksomhed skal have

- 1) effektive former for virksomhedsstyring,
- 2) en klar organisatorisk struktur med en veldefineret, gennemskuelig og konsekvent ansvarsfordeling,
- 3) en god administrativ og regnskabsmæssig praksis,
- 4) skriftlige forretningsgange på alle de væsentlige aktivitetsområder,
- 5) effektive procedurer til at identificere, forvalte, overvåge og rapportere om de risici, virksomheden er eller kan blive udsat for,
- 6) de ressourcer, der er nødvendige for den rette gennemførelse af dens virksomhed, og anvende disse hensigtsmæssigt,
- 7) procedurer med henblik på adskillelse af funktioner i forbindelse med håndtering og forebyggelse af interessekonflikter,
- 8) fyldestgørende interne kontrolprocedurer og
- 9) betryggende kontrol- og sikringsforanstaltninger på it-området.

Stk. 2. Finanstilsynet udsteder vejledninger om de i stk. 1 nævnte områder.

...

§ 75. Den finansielle virksomhed skal straks meddele Finanstilsynet oplysninger om forhold, der er af afgørende betydning for den finansielle virksomheds fortsatte drift.

Stk.2. Tilsvarende gælder det enkelte medlem af bestyrelsen, en direktør og den ansvarshavende aktuar i en finansiel virksomhed.

Stk.3. Hvis et medlem af en finansiel virksomheds bestyrelse eller direktion, den eksterne revision eller den ansvarshavende aktuar må formode, at den finansielle virksomhed ikke opfylder kapitalkravet efter §§ 124-126 eller solvensbehovet efter § 124, stk. 4, § 125, stk. 7, og § 126, stk. 8, skal den pågældende straks meddele dette til Finanstilsynet.

...

§ 124. Pengeinstitutters og realkreditinstitutters bestyrelse og direktion skal sikre, at instituttet har en tilstrækkelig basiskapital og råder over interne procedurer til risikomåling og risikostyring til løbende vurdering og opretholdelse af en basiskapital af en størrelse, type og fordeling, som er passende til at dække instituttets risici.

Stk.2. Basiskapitalen i pengeinstitutter og realkreditinstitutter skal mindst udgøre

- 1) 8 pct. af de risikovægtede poster (solvenskravet) og
- 2) 5 mio. euro (minimumskapitalkravet), jf. dog stk. 3.

...

Stk.4. Pengeinstitutters og realkreditinstitutters bestyrelse og direktion skal på baggrund af vurderingen i henhold til stk. 1 opgøre instituttets individuelle solvensbehov. Solvensbehovet skal udtrykkes som den tilstrækkelige basiskapital i procent af de risikovægtede poster. Solvensbehovet kan ikke være mindre end solvenskravet efter stk. 2, nr. 1, og minimumskapitalkravet i stk. 2, nr. 2.

Stk.5. Finanstilsynet kan fastsætte et højere individuelt solvenskrav end det, der fremgår af stk. 2, nr. 1.

...

...

§ 145. Et engagement, jf. § 5, stk. 1, nr. 16, med en kunde eller gruppe af indbyrdes forbundne kunder må efter fradrag for henholdsvis særlig sikre dele og modtagne sikkerheder, garantier m.v. ikke overstige 25 pct. af basiskapitalen, jf. § 128. Basiskapitalen opgøres uden tillæg i medfør af § 135, stk. 1, nr. 4, og af fradrag i medfør af § 131, stk. 2, nr. 3, og § 139, stk. 1, nr. 4 og 5.

...

Stk.4. Engagementer, der før fradrag for henholdsvis særlig sikre dele og modtagne sikkerheder, garantier m.v. udgør 10 pct. eller mere af basiskapitalen, skal indberettes til Finanstilsynet hvert kvartal. Ved opgørelsen skal de dele af engagementet, der består af genkøbsttransaktioner, udlån eller indlån i værdipapirer eller råvarer, dog medregnes efter fradrag for modtagne sikkerheder, garantier m.v.

...

Stk.6. Overstiger engagementerne de grænser, der er fastsat i stk. 1 og 2, skal Finanstilsynet omgående underrettes. Finanstilsynet kan, hvis omstændighederne taler for det, fastsættes en frist til at overholde grænserne i stk. 1 og 2.

Stk.7. Finanstilsynet kan tillade, at engagementer i handelsbeholdningen overskrider grænserne i stk. 1 og 2. Finanstilsynet kan fastsætte vilkår for tilladelsen. Overskrides betingelserne i tilladelsen, skal Finanstilsynet straks underrettes.

...

§ 181. Finanstilsynet fastsætter nærmere regler for transaktioner, der indgås mellem en finansiel virksomhed og

- 1) virksomheder, der direkte eller indirekte er forbundet med den finansielle virksomhed som dattervirksomheder, associerede virksomheder eller modervirksomheder eller som modervirksomhedens associerede virksomheder og øvrige dattervirksomheder,
- 2) virksomheder eller personer, der er forbundet med den finansielle virksomhed gennem snævre forbindelser, jf. § 5, stk. 1, nr. 17, eller
- 3) virksomheder, der ikke er omfattet af nr. 1 og 2, hvor personerne i virksomhedernes ledelse for flertallets vedkommende er de samme, eller hvor virksomhederne er underlagt en fælles ledelse i medfør af en aftale eller vedtægtsbestemmelser herom.

Stk. 2. Koncerninterne transaktioner foretaget i strid med de i medfør af stk. 1 fastsatte regler skal ophæves, således at ydelserne om muligt tilbageleveres, herunder at eventuel sikkerhedsstillelse ophører. Udbetalinger fra den finansielle virksomhed, der er foretaget i forbindelse med koncerninterne transaktioner i strid med de i medfør af stk. 1 fastsatte regler, skal tilbageføres tillige med en årlig rente af be-

løbet svarende til den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om rente ved forsinket betaling m.v.

...

§ 186. Årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal give et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Ledelsesberetningen skal indeholde en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler.

...

...

§ 200. En ekstern revisor og en intern revisionschef skal straks meddele Finanstilsynet oplysninger om forhold, der er af afgørende betydning for virksomhedens fortsatte aktivitet, herunder forhold, som revisorerne måtte være gjort bekendt med som led i hvervet som revisor i virksomheder, som virksomheden har snævre forbindelser med.

LBKG 2006-06-15 nr. 649 - Aktieselskabsloven (1973)

§ 54. Bestyrelsen og direktionen forestår ledelsen af selskabets anliggender. Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed. Om det indbyrdes forhold mellem bestyrelsen og direktionen gælder reglerne i stk. 2 og 3. Om bestyrelsens og direktionens adgang til at repræsentere selskabet udadtil og forpligte dette ved retshandler gælder reglerne i §§ 60-62.

Stk. 2. Direktionen varetager den daglige ledelse af selskabet og skal derved følge de retningslinier og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

Stk. 3. Bestyrelsen skal tage stilling til, om selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt i forhold til selskabets drift. Bestyrelsen skal påse, at bogføringen og formueforvaltningen kontrolleres på en efter selskabets forhold tilfredsstillende måde. Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde.

Stk. 4. Prokura kan kun meddeles af bestyrelsen.

...

§ 140. Stiftere, bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade, er pligtige at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet aktionærer, selskabets kreditorer eller tredjemand ved overtrædelse af denne lov eller vedtægterne.

§ 141. Med hensyn til erstatningspligt for vurderingsmænd, revisorer, aktiebogsførere og granskningsmænd finder § 140 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Er et revisionselskab valgt til revisor, er både revisionselskabet og den revisor, hvem revisionen er overdraget, erstatningsansvarlige.

...

§ 143. Erstatning efter reglerne i §§ 140-142 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Er flere samtidig erstatningspligtige, hæfter de solidarisk for erstatningen. Den, hvis erstatningsansvar er lempet efter reglerne i stk. 1, er dog kun ansvarlig med det nedsatte beløb. Har en af dem betalt erstatningen, kan den pågældende afkræve hver enkelt af de medansvarlige dennes del under hensyn til størrelsen af den skyld, der måtte påhvile hver enkelt, samt omstændighederne i øvrigt.

LBKG 2011-04-11 nr. 332 - Selskabsloven

§ 115. I kapitalselskaber, der har en bestyrelse, skal denne ud over at varetage den overordnede og strategiske ledelse og sikre en forsvarlig organisation af kapitalselskabets virksomhed påse, at

- 1) bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter kapitalselskabets forhold er tilfredsstillende,

- 2) der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller,

- 3) bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om kapitalselskabets finansielle forhold,

- 4) direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og

- 5) kapitalselskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde kapitalselskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og kapitalselskabet er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

§ 117. I kapitalselskaber, der ledes efter § 111, stk. 1, nr. 1, varetager direktionen den daglige ledelse af kapitalselskabet. Direktionen skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter kapitalselskabets forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for kapitalselskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den truffne disposition.

...

§ 118. Direktionen skal sikre, at kapitalselskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde.

Stk. 2. Direktionen skal herudover sikre, at kapitalselskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde kapitalselskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Kapitalselskabet er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

§ 361. Stiftere og medlemmer af ledelsen, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet kapitalselskabet skade, er pligtige til at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet kapitalejere eller tredjemand.

Stk.2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til erstatningspligt for vurderingsmænd, ejerbogsførere og granskningsmænd.

Stk.3. Er et revisionselskab valgt til revisor, er både revisionselskabet og den revisor, som revisionen er overdraget til, erstatningsansvarlige.

...

§ 363. Erstatning efter §§ 361 og 362 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk.2. Er flere samtidig erstatningspligtige, hæfter de solidarisk for erstatningen. Den, hvis erstatningsansvar er lempet efter reglerne i stk. 1, er dog kun ansvarlig med det nedsatte beløb. Har en af de erstatningspligtige betalt erstatningen, kan den pågældende afkræve hver enkelt af de medansvarlige dennes del under hensyntagen til størrelsen af den skyld, der måtte påhvile hver enkelt, samt omstændighederne i øvrigt.

LBKG 2005-09-20 nr. 885 - Erstatningsansvarsloven

§ 23. Erstatning, som en arbejdsgiver har måttet udrede som følge af en arbejdstagers uforsvarlige adfærd, kan kun kræves betalt af denne i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, arbejdstagerens stilling og omstændighederne i øvrigt.

Stk.2. Arbejdstagerens erstatningsansvar over for skadelidte kan nedsættes eller bortfalde, hvis det findes rimeligt under hensyn til de i stk. 1 nævnte omstændigheder og til skadelidtes interesse. Erstatning, som arbejdstageren har måttet udrede, kan denne kræve betalt af arbejdsgiveren i det omfang, ansvaret endeligt skal påhvile arbejdsgiveren efter stk. 1.

Stk.3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på arbejdsgiverens erstatningskrav mod arbejdstageren for skade, denne i øvrigt forvolder arbejdsgiveren i tjenesten.

§ 24. Erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, når ansvaret vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt. Ved afgørelsen skal der tages hensyn til skadens størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold, skadelidtes interesse, foreliggende forsikringer samt omstændighederne i øvrigt.

Stk.2. Under tilsvarende betingelser som angivet i stk. 1 kan der ses helt eller delvis bort fra skadelidtes medvirken til skaden. Ved krav om erstatning til den, der har mistet en forsørger, gælder det samme om afdødes medvirken.

§ 25. Den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem flere solidarisk erstatningsansvarlige foretages efter, hvad der under hensyn til ansvarets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt.

Stk. 2. Er en eller flere af de erstatningsansvarlige dækket af en ansvarsforsikring, gælder § 19, stk. 1 og 2, og § 21. I de tilfælde, der er nævnt i § 19, stk. 2, nr. 1 og 2, og § 21, kan der ved den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem skadevolderne tages hensyn til foreliggende ansvarsforsikringer. § 20 finder tilsvarende anvendelse.